

Nova riječ: časopis za književnost i umjetnost, 1-2(2018)

Silaj, Kristina

Source / Izvornik: **Vjesnik bibliotekara Hrvatske, 2019, 62, 413 - 415**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:203:821009>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-30**

Nacionalna i sveučilišna
knjižnica u Zagrebu

Repository / Repozitorij:

[National and University Library in Zagreb Repository](#)

NOVA RIJEČ:
ČASOPIS ZA KNJIŽEVNOST I UMJETNOST,
1-2(2018)

Teško je s književnih i kulturnih pitanja u Hrvatskoj premjestiti svoje gledište na stvaralaštvo i povijest vojvođanskih Hrvata i njihovu vrlo zanimljivu suvremenu književnost, pojedine detalje iz povijesti književnosti vojvođanskih Hrvata te upoznati njihovu kulturnu povijest, a ujedno u časopisu čitati i minijature iz hrvatske književnosti te književnosti općenito. Takav spektar tema otvara ovaj broj časopisa *Nova riječ*, koji je podnaslovljen kao časopis za književnost i umjetnost, ali se dotiče i drugih tema, poput etnologije, religije i politike.

Budući da časopis obuhvaća blizu pedeset autora, u kratkom prikazu bit će obuhvaćane najznačajnije teme i autori.

Kao prvu temu, odnosno najznačajniju temu časopisa, izdvojila bih književnika Balinta Vujkova, sakupljača i obrađivača hrvatskih narodnih djela iz Vojvodine i susjednih država koji je ujedno bio i pripovjedač i romanopisac, a u članku autora Vladimira Nimčevića *Život i djelo Balinta Vujkova s posebnim osvrtom na njegovu monografiju o Blašku Rajiću* prikazan je život Balinta Vujkova u aktualnom političkom trenutku u kojem je on živio (1912.–1987.) i stvarao (ali i djelovao kao jedan od najuglednijih sudaca u Vojvodini). To je zapravo minijatura biografija Balinta Vujkova čije je stvaralaštvo ipak nadišlo tragičnu političku pozadinu njegova života te je iz njegova opisa bačkog svećenika, književnika i javnog djelatnika Baška Rajića vidljiva i društvena veza koja je izgrađena na međusobnom poštovanju. Objavio je dvadesetak knjiga i antologija. Među njima su i crtice, novele i priče, ali ipak su najznačajnija narodna djela koja je prikupio, kao što su npr. *Šaljive hrvatske narodne pripovijetke* : (bunjevačke) (Subotica, 1958.) ili *Hrvatske narodne pripovijetke iz Vojvodine* (Subotica, 1950.), ali i mnoge druge. Drugi autor u zborniku, Milovan Miković, dotaknuo se prikupljenih narodnih bajki Balinta Vujkova te se ukratko, u skladu s književnom teorijom, osvrnuo na taj toliko važan žanr dječje književnosti. Autor Davor Bašić Palković pisao je o „Da-

nima hrvatske knjige i riječi – Danima Balinta Vujkova“, koji su najveća godišnja književna manifestacija Hrvata u Vojvodini/Srbiji koja se održava od 2002. godine u spomen na Balinta Vujkova, koji je zadužio kulturu Hrvata u Vojvodini, te je uz manifestaciju vezan i niz značajnih zbornika radova koji obuhvaća širok spektar tema. Kao jedna od najznačajnijih organizatorica skupa te urednica zbornika s navedene manifestacije istaknuta je Katarina Čeliković. Autor Dalibor Mergel u svom članku *Balint Vujkov i banatski Hrvati* još je jednom pisao o stvaranju i prikupljanju, zapravo o književno-etnološkom radu Balinta Vujkova, posebno o prikupljanju narodnih pripovijetki i njegovu odnosu prema banatskim Hrvatima.

Kao drugu značajnu književnu temu izdvojila bih dio koji je uredio hrvatski književnik i prevoditelj Neven Ušumović, koji je priredio kratke osvrte na mlade pjesnike (te izdvojio i njihove pjesme) koji su dobitnici *Goranove nagrade*, tako da je taj dio vezan uz hrvatsko mlado pjesništvo općenito, a ne uz hrvatsko pjesništvo u Vojvodini. „Goranovo proljeće“ najuglednija je hrvatska pjesnička manifestacija koja se održava u spomen na pjesnika Ivana Gorana Kovačića i održava se svake godine na dan pjesnikova rođenja, 21. ožujka, u Lokovdolu, njegovu rodnom mjestu. Nagrada „Goran za mlade pjesnike“ dodjeljuje se autoru mlađem od 30 godina, i to za neobjavljen rukopis, a utemeljena je 1977. godine. Nagrada je objavljivanje prve knjige pjesama. U izboru časopisa predstavljeno je pet nagrađenih rukopisa mladih autora koji su u posljednjem desetljeću objavljeni kao knjiga. Pjesnikinja Martina Vidaić 2011. godine nagrađena je ovim priznanjem sa svojom zbirkom *Era gmazova*. Davor Vinkovac nagrađen je 2012. godine za zbirku pjesama *Freud na Facebooku*, uslijedio je pjesnik Goran Čolakhodžić koji je nagrađen 2015. godine sa zbirkom pjesama *Na kraju taj vrt*. Godine 2016. Goran je odabrao mladu pjesnikinju Mateju Jurčević sa zbirkom pjesama *Bijela vrata*. Prosudbena komisija 2017. godine odlučila je da se nagrada „Goran za mlade pjesnike“ dodijeli Moniki Herceg za rukopis *Početne koordinate*. Pjesništvo nagrađenih hrvatskih mladih autora trebalo bi više predstavljati u javnosti jer je ono izraz mladenačke umjetnosti koja bi trebala biti jače javno afirmirana te su oni i ovdje izdvojeni radi toga.

Neven Ušumović, književnik porijeklom iz Vojvodine, u ovom broju časopisa predstavljen je i kao pripovjedač suvremene hrvatske proze izborom iz nove zbirke priča *Zlatna opeklina*, a zanimljivo je (kada se pripovijetke uspoređuju sa prijašnjim Ušumovićevim stvaralaštvom) da je proza mladenačka, opuštajuća, neobična i ekscentrična. Autor je također pisao o problemima u hrvatskom nakladništvu te je napisao osvrt na romane tiskane u Hrvatskoj 2006. godine. Književna kritika Nevena Ušumovića i njegovi prikazi romana autentičan su i zanimljiv uvod u čitanje beletristike.

Sada se ponovno osvrćemo na Hrvate u Vojvodni, ali na njihovu pedagošku i obrazovnu ulogu. O suvremenim nastavnim praksama i novim autorskim udžbenicima na hrvatskom pisala je Lidija Milanković, koja se posebno osvrnula na suradničko učenje kao pedagošku metodu te na mogućnost primjene suradničkog

učenja u nastavi hrvatskog jezika. Aktualna tema udžbenika nije zaobiđena te su autorice Tamara Štircki Seg i Margareta Uršal pisale o novim autorskim udžbenicima iz mnogih predmeta (povijest, hrvatski jezik, glazbena umjetnost, likovna umjetnost i dr.) i njihovim nacionalnim dodacima na hrvatskom jeziku.

U samom prvom dijelu časopisa kratko je, uz biografiju i umjetničku pjesničku ekspresiju, predstavljen najmlađi, novi naraštaj hrvatskih pjesnika iz Vojvodine, među kojima su Jovana Gromović, Vedran Horvacki, Marija Brzić, Nikola Turkalj, Darko Baštovanović i Tatjana Čačić. Mladi pjesnici tematski su raznovrsni i osebujni, svaki njeguje svoju pjesničku različitost, velikim dijelom zaokupljeni su osobnim temama te nisu politički opterećeni. U završnom dijelu časopisa niz autora pisao je o književnosti, ali i novim izdanjima iz drugih humanističkih područja. Međutim od svih prikaza u bloku kritičkih čitanja hrvatske književnosti iz Vojvodine najviše se ističe analiza Klare Dulić, koja je pisala o motivu sunca u pjesništvu Jakova Kopilovića. Sunce kao tema, svjetlost, život i sunce kao simbol koji razbija tamu izazvat će poseban interes čitatelja i zakratko ga emocionalno ugrijati plamenim stihovima.

Od tema koje zalaze u crkvenu, ali i kulturnu povijest Vojvodine posebno je zanimljiva obilježena 300. obljetnica franjevačke rezidencije sv. Mihovila u Subotici te je u vezi s tom temom prikazan zbornik radova. Franjevci su, kao crkveno, povijesno i kulturno važan crkveni red katoličke crkve koji karakterizira intenzivna povezanost s narodom, ostavili značajan trag na mnogim zemljopisnim prostorima izvan Vojvodine i Hrvatske, no taj međunarodno značajni red obilježio je svojom duhovnošću i Vojvodinu. Religijske teme također je zabilježio autor Petar Pifat koji je napisao knjižicu božićnih napjeva i običaja u Petrovaradinu *Vesel'te se kršćani*. Petar Pifat višegodišnji je predsjednik *Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog društva Jelčić* iz Petrovaradina te svojim radom i aktivnostima u znatnoj mjeri pridonosi njegovanju kulture i tradicije Hrvata u Petrovaradinu, pa i u široj regiji Srijema, a književni osvrt u časopisu u prepisci s njim napisala je Tamara Štircki Seg.

Završni dio časopisa čini popis svih kulturno-društvenih događanja u Vojvodini od prosinca 2017. do prosinca 2018. godine, iz kojeg je vidljiv bogat kulturni, društveni i vjerski život tog kraja.

Na kraju, možemo zaključiti da je časopis za književnost i umjetnost *Nova riječ*, prema riječima ravnatelja zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Tomislava Žigmanova, nastao iz potrebe da se srednja i mlađa generacija hrvatskih pisaca iz Vojvodine očituje na sebi primjeren način, i to u časopisu koji će sami osmišljavati i kojim će upravljati na način da će se držati visokih uredničkih standarda kada je u pitanju prezentacija književnih sadržaja te kada je riječ o tematiziranju književnih i umjetničkih fenomena. Časopis je u tome i uspio te zaslužuje još mnogo kvalitetnih izdanja.

Kristina Silaj